

อัตลักษณ์ภาษาชาติพันธุ์ไทใหญ่แม่สอด : ระบบเสียง
Language Identity of Tai Yai ethnicity in Mae Sot : Phonological System

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา¹

Unchalee Wongwattana

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ภาษาของชาติพันธุ์ไทใหญ่อำเภอแม่สอดโดยเน้นการศึกษาระบบเสียง ข้อมูลเก็บรวบรวมจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยการชักข้อมูลภาษา ผลการศึกษาวิจัยพบว่าภาษาไทใหญ่ที่พูดในแม่สอดมีระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่แสดงอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ ซึ่งแตกต่างจากภาษาไทใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนและภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ที่พูดในภูมิภาคเหนือตอนล่าง

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์ไทใหญ่แม่สอด อัตลักษณ์ภาษา ระบบเสียง

ABSTRACT

This research article aims to study the language identity of the Tai Yai ethnic group in Mae Sot with focusing on the phonological system. Data were collected from Mae Sot, Tak Province, by language elicitation. The results show The Tai Yai language spoken in Mae Sot displays the consonant, vowel and tone systems which are considered identity, quite different from the Tai Yai spoken in the upper northern part and other Tai languages spoken in the lower northern part.

Keywords: Tai Yai ethnic group in Mae Sot, language maintenance, phonological system

Email: Wunchalee7@gmail.com

บทนำ

ชาติพันธุ์ไทใหญ่ (Tai Yai) ไตโหลง (ไทหลวง) ฉาน หรือ “เงี้ยว” (คำเรียกที่ถือว่าไม่สุภาพ)² ซึ่งในบทความนี้จะเรียกว่าไทใหญ่เนื่องจากเป็นชื่อที่รู้จักต่อคนไทยทั่วไป ไทใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไท-กะได มีถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของจีน รัฐอัสสัมของอินเดีย ทางตอนเหนือและรัฐฉานของเมียนมาร์ และทางภาคเหนือของประเทศไทย ชาวไทใหญ่มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง มีอัตลักษณ์การแต่งกาย กิจกรรมทางประเพณีมักเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาและมีความผูกพันอยู่กับวัดพุทธเป็นอย่างมาก

ชาวไทใหญ่ในประเทศไทยได้อพยพจากเมืองเชียงตุงทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐฉานซึ่งมีอาณาเขตติดกับประเทศจีน ไทย และลาว เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่หลายจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย อันได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ แพร่ และพะเยา (ศุภชัยเรีนรุ้ชาติพันธุ์ไทในล้านนา, 2558) ส่วนในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

¹ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 99/9 อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

Faculty of Humanities, Naresuan University 99/9 Muang, Phitsanulok 65000

² ดูเรื่องชื่อเรียกเพิ่มเติมได้ที่ พรณิดา ชันธพัทธ์ (2548)

เขตภาคเหนือตอนล่างนั้น อพยพมาจากเมืองตองยีเมืองหลวงเดิมของรัฐฉานอยู่ทางตอนใต้ มีความแตกต่างจากชาวไทใหญ่ในภาคเหนือตอนบนซึ่งอพยพมาจากเมืองเชียงตุง (นายอุดม ภาวินันท์, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2560) จึงกล่าวได้ว่าไทใหญ่ในประเทศไทยแบ่งได้เป็นสองกลุ่มจากแหล่งที่มาได้แก่ ไทใหญ่จากเมืองเชียงตุง (ซึ่งจะเรียกว่า “ไทใหญ่เชียงตุง”) และไทใหญ่จากเมืองตองยี (ซึ่งจะเรียกว่า “ไทใหญ่ตองยี”)

ที่ผ่านมามีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยใหญ่ในประเทศไทยจำนวนมากไม่น้อย ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับชาวไทใหญ่เชียงตุง ที่สำคัญ อาทิ การศึกษาเกี่ยวกับพจนานุกรม/สารานุกรม (เช่น วีระพงศ์ มีสถาน, 2544; สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2552; คณะพระสงฆ์ชาวไทใหญ่, 2557) การศึกษาเกี่ยวกับคำและคำศัพท์ (เช่น นันทริยา สาเยี่ยม, 2545; พรรณิศา ชันธพัทธ์, 2548, 2558) การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของภาษา (เช่น บรรจบ พันธุเมธา, 2509; วรรณา จันทนาคม, 2526; เรณู วิชาศิลป์, 2546) ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยใหญ่ตองยีนั้นยังไม่ปรากฏ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมชาติพันธุ์ไทใหญ่ตองยี โดยมุ่งเน้นศึกษาระบบเสียง

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยพื้นฐานทางด้านมนุษยศาสตร์ที่ใช้ทฤษฎีภาษาศาสตร์ ข้อมูลการวิจัยเก็บรวบรวมจากบ้านแม่ตาวและบ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ระหว่างเดือนตุลาคม 2559 – เมษายน 2560 ซึ่งมีวิธีการเก็บข้อมูลโดยการซักข้อมูลจากผู้ออกภาษา ผู้ให้ข้อมูลหลักมี 3 ราย ได้แก่ 1) นายอุดม ภาวินันท์ อายุ 66 ปี ประธานชมรมเครือข่าย 2) นายกิติศักดิ์ สีเดือน อายุ 45 ปี ผู้ใหญ่บ้านแม่ตาว 3) นายสมศักดิ์ เสงี่ยม อายุ 65 ปี อดีตผู้ใหญ่บ้านแม่ตาว และ 4) นางสุพัตรา ไชยพรหม อายุ 53 ปี ชาวไทใหญ่อำเภอแม่ฮ่องสอน

ผลการวิจัย

ระบบเสียงภาษาไทยใหญ่ตองยีนั้นมีลักษณะที่แตกต่างจากภาษาไทยใหญ่เชียงตุง ตลอดจนแตกต่างจากภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ใน ภูมิภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย อาทิ ไทยท้องถิ่น ไทดำ ไทครั้ง ไทพวน เป็นต้น (อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2559; อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา, 2560; อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา และคณะ, 2560ก; อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา และคณะ, 2560ข) ดังต่อไปนี้

1. ระบบเสียง

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยใหญ่ตองยีที่พบในงานวิจัยนี้มี 20 หน่วยเสียง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยใหญ่ตองยี

ลักษณะการเปล่งเสียง		ฐานกรณ์						
		ริมฝีปากทงดู	ริมฝีปากกลาง-ฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง	
นาสิก		m		n	ɲ	ŋ		
กัก	ไม่ก้อง	ไม่มีกลุ่มลม	p		t		k	ʔ
		มีกลุ่มลม	p ^h		t ^h		k ^h	
	ก้อง	b						
เสียงแทรก			f	s			h	
กักเสียดแทรก					te			
ข้างลิ้น				l				
ลิ้นรวิ				r				
กึ่งสระ		w			j			

หน่วยเสียงพยัญชนะทุกเสียงในภาษาไทยใหญ่ตองยีสามารถปรากฏต้นพยางค์ ดังนี้
 ตารางที่ 2 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวต้นพยางค์ในภาษาไทยใหญ่ตองยี

ลำดับ	สัทอักษร	ตัวอย่าง	คำแปล
1	m_	mā:	มา
2	n_	nâ:m	น้ำ
3	ɲ_	ɲiŋ	หญิง
4	ŋ_	ŋõ:ŋ	งวง
5	p_	põ:	พ่อ
6	t_	tõ:m	กระดุม
7	k_	kâ:	คำ
8	ʔ_	ʔõ:n	อ่อน
9	p ^h _	p ^h ãj	ไฟ
10	t ^h _	t ^h õ:ŋ	ลุง, กระเป่า
11	k ^h _	k ^h õ:	ข้อ
12	b_	bõ:	บัว
13	f_	fãk	ฝัก
14	s_	suj	พก
15	h_	hũ:	รู้
16	te_	teaw	คุณ
17	l_	lõ:t	ท่อ
18	r_	ro:	บัน
19	w_	wã:n	งาน
20	j_	jũ:	ไม้กวาด

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยใหญ่ตองยีแสดงอัตลักษณ์ภาษาของชาติพันธุ์ กล่าวคือมีลักษณะที่แตกต่างจากภาษาไทยถิ่น และภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ดังนี้

1) ภาษาไทใหญ่ต้องมีจำนวนหน่วยเสียงพยัญชนะมากกว่าภาษาไทใหญ่เชียงใหม่ 2 เสียง (ภาษาไทใหญ่เชียงใหม่มี 19 หน่วยเสียง) แต่น้อยกว่าภาษาไทยถิ่น 1 เสียง (ภาษาไทยถิ่นมี 21 หน่วยเสียง) และเท่ากับภาษาดำ ไทครั้ง และไทพวน (20 หน่วยเสียง)

2) ภาษาไทใหญ่ต้องมีหน่วยเสียงพยัญชนะมากกว่าภาษาไทใหญ่เชียงใหม่ 2 เสียง คือมีเสียง /b/ เช่นในคำว่า /bét/ ซึ่งตรงกับคำว่า เบ็ด ในภาษาไทยถิ่น และเสียง /f/ เช่นในคำว่า /fùn/ ซึ่งตรงกับคำว่า ฟุ่น ในภาษาไทยถิ่น ในขณะที่ภาษาไทใหญ่เชียงใหม่ไม่มี

3) ภาษาไทใหญ่ต้องมีหน่วยเสียงพยัญชนะน้อยกว่าภาษาไทยถิ่น 1 เสียง คือไม่มีเสียง /d/ และ /tɕ^h/ ดังที่ปรากฏในภาษาไทยถิ่นในคำว่า ดอก และ เชือก แต่จะใช้เสียง /m/ และ /tɕ/ เป็น /mò:k/ และ /tɕò:k/ ตามลำดับ แต่มีเสียง /ŋ/ ซึ่งภาษาไทยถิ่นไม่มี เช่นในคำว่า /ŋiŋ/ ซึ่งตรงกับคำว่า หึง ในภาษาไทยถิ่น

4) ภาษาไทใหญ่ต้องไม่มีเสียง /d/ ดังที่ปรากฏในภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ แต่มีเสียง /r/ ในขณะที่ภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ไม่มี

ภาษาไทใหญ่ต้องมีคู่เสียงพยัญชนะที่เป็นปฏิภาคกับภาษาไทยถิ่น ดังนี้

- 1) เสียงกักมีกลุ่มลมในภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงกักไม่มีกลุ่มลมในภาษาไทใหญ่ต้องยี่
- 2) เสียงกักเสียดแทรกมีกลุ่มลมในภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงกักเสียดแทรกไม่มีกลุ่มลมในภาษาไทใหญ่ต้องยี่
- 3) เสียงเสียดแทรก-ฟันในภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงกักมีกลุ่มลม-ริมฝีปากในภาษาไทใหญ่ต้องยี่
- 4) เสียงลิ้นรัวในภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงนาสิก-ปุ่มเหงือกและเสียงเสียดแทรก-คอหอยในภาษาไทใหญ่ต้องยี่
- 5) เสียงกักก้อง-ปุ่มเหงือกภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงกักไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก เสียงข้างลิ้น และเสียงนาสิก-ริมฝีปากในภาษาไทใหญ่ต้องยี่
- 6) เสียงกึ่งสระ-ริมฝีปากเพดานอ่อนในภาษาไทยถิ่นเป็นเสียงกักก้อง-ริมฝีปากลิ้นในภาษาไทใหญ่ต้องยี่

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทใหญ่ต้องยี่จะปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ 9 เสียง ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวท้ายพยางค์ในภาษาไทใหญ่ต้องยี่

ลำดับ	ศัพท์อักษร	ตัวอย่าง	คำแปล
1	_m	kòm	โลง
2	_n	mò:n	ทวด
3	_ŋ	tɕw:ŋ	วัด
4	_p	sóp	ปาก
5	_t	hét	ท่า
6	_k	tɕw:k	กระโดด
7	_ʔ	kóʔ	เพื่อน
8	_w	bà:w	ป่าว
9	_j	tāj	ไทใหญ่

จำนวนพยัญชนะท้ายในภาษาไทใหญ่ต้องยี่มีเท่ากับภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ยกเว้นภาษาไทใหญ่เชียงใหม่ซึ่งมีเสียงเสียง /_ŋ/ เพิ่มเข้ามาเช่นในคำว่า /lū:ŋ/ ‘สู้ญ กับ’

หน่วยเสียงพยัญชนะไทใหญ่ต้องยี่สามารถปรากฏควบกล้ำในตำแหน่งต้นพยางค์ได้ 2 เสียง ได้แก่ /kw_/ และ /pj_/ ในขณะที่หน่วยเสียงพยัญชนะไทใหญ่เชียงใหม่มีมากกว่า คือมีเสียงพยัญชนะ /kj_/ และ /sj_/ เพิ่มเข้าไป ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่

ลำดับ	ศัพท์อักษร	ไทใหญ่	ไทใหญ่	ตัวอย่าง	คำแปล
		ตองยี	เชียงตุง		
1	kw_	√	√	kwā:m	ความ
2	pj_	√	√	pjɔ:ŋ	หลอด
3	kj_		√	kjɔ:ŋ	วัด
4	sj_		√	sjā:t	เช็ด

ทั้งนี้คำที่ปรากฏเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /kj_/ เช่น กยอง 'วัด' ในภาษาไทยใหญ่เชียงตุง จะออกเสียงเป็น /tɕ-/ เช่น จอง 'วัด' ในภาษาไทยใหญ่ตองยี และคำที่ปรากฏเสียงพยัญชนะควบกล้ำ /sj_/ เช่น ชยาด 'เช็ด' ในภาษาไทยใหญ่เชียงตุง จะออกเสียงเป็น /s-/ เช่น เชิด 'เช็ด' ในภาษาไทยใหญ่ตองยี

ภาษาไทยใหญ่ตองยีและไทใหญ่เชียงตุงมีพยัญชนะควบกล้ำที่แตกต่างจากภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ดังตาราง
ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่และภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ

ลำดับ	พยัญชนะ ภาษาไทย	ไทใหญ่ ตองยี	ไทใหญ่ เชียงตุง	ไทยท้องถิ่น	ไทคำ	ไทครั้ง	ไทพวน
	17	2	4	11	3	2	-
1	ŋw_	-	-	-	√	-	-
2	pl_	-	-	√	-	-	-
3	pr_	-	-	√	-	-	-
4	pj_	√	√	-	-	-	-
5	tr_	-	-	√	-	-	-
6	tw_	-	-	-	-	√	-
7	kl_	-	-	√	-	-	-
8	kr_	-	-	√	-	-	-
9	kw_	√	√	√	√	-	-
10	kj_	-	√	-	-	-	-
11	p ^h l_	-	-	√	-	-	-
12	p ^h r_	-	-	√	-	-	-
13	k ^h l_	-	-	√	-	-	-
14	k ^h r_	-	-	√	-	-	-
15	k ^h w_	-	-	-	√	-	-
16	dw_	-	-	-	-	√	-
17	sj_	-	√	-	-	-	-

1.2 หน่วยเสียงสระ

ภาษาไทยใหญ่ตองยีและภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ มีจำนวนหน่วยเสียงสระเดี่ยวเท่ากันคือ 18 หน่วยเสียง รวมสระเสียงสั้นและยาว สระเดี่ยวในภาษาไทยใหญ่ตองยีแสดงได้ดังในตาราง

ตารางที่ 6 แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาไทยใหญ่

ตำแหน่ง ระดับ	ลิ้นส่วนหน้า ปากเหยียด		ลิ้นส่วนกลาง ปากไม่ห่อ		ลิ้นส่วนหลัง ปากห่อ	
	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
สูง	i	i:	ɨ	ɨ:	u	u:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ɛ	ɛ:	a	a:	ɔ	ɔ:

หน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้งหมดแสดงพร้อมการเขียนด้วยอักษรไทยและตัวอย่างคำได้ดังนี้
ตารางที่ 7 แสดงหน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทยใหญ่ตองยี

ลำดับ	ตัวอักษร	แบบพยางค์	ตัวอย่าง	คำแปล
1	i	i?	kin	กิน
2	i:	i:	li:	ลี
3	e	e?	se? (lú:)	เสน (ลู)
		eC	léŋ	เลียง
4	e:	e:C	k'e:w	พัน, เขียว
5	ɛ	ɛ?	lé?	เลน
		ɛC	tɛp	ต็ด
6	ɛ:	ɛ:	mɛ:	แม
		ɛ:C	tɛ:m	เพียน
7	ɛ̃	ɛ̃C	sak	ซื่อซื่อ
8	ɛ̃:	ɛ̃:	mɛ̃:	มีอ
		ɛ̃:C	mɛ̃:n	มีม (ลา)
9	ɔ	ɔ?	te??	อย่าง
		ɔC	həŋ	ฮิง
10	ɔ:	ɔ:	sə:	เสื่อ
		ɔ:j	hə:j	กาหว่า
		ɔ:C	ŋə:k	หงือก
11	a	a?	pa?	ป่า
		aj	pəj	ไฟ
		aw	pəw	สะไล
		aC	pək	ผัก
12	a:	a:	kwa:	ไป
		a:C	sə:ŋ	บว
13	u	uC	nim	นม
14	u:	u:	lú:k	ลูก
15	o	o?	(lò:ŋ) nó?	น่านม
		oC	k'ón	รน
16	o:	o:C	bó:j	กระบวอ
17	ɔ̃	ɔ̃?	ko?	เคียน
		ɔ̃C	kək	กุงงททา
18	ɔ̃:	ɔ̃:C	ko:k	กระโอบ

หน่วยเสียงสระควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่ตองยีมี 2 หน่วย ได้แก่ /ia/ และ /ai/ ซึ่งเหมือนกับไทใหญ่เชียงตุง
ตารางที่ 8 แสดงหน่วยเสียงสระควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่ตองยี

ลำดับ	ตัวอักษร	แบบพยางค์	ตัวอย่าง	คำแปล
1	ia	ia?	sabia?	สบู่
		iaC	piat	ภาค
2	ai		teai	ใจ

หน่วยเสียงสระควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่ตองยีและเชียงตุงมีน้อยกว่าและแตกต่างจากภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ
ดังในตาราง

ตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบหน่วยเสียงสระควบกล้ำในภาษาไทยใหญ่ตองยีและภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ

ลำดับ	พยัญชนะภาษาไทย	ไทใหญ่ตองยี	ไทใหญ่เชียงตุง	ไทยท้องถิ่น	ไทคำ	ไทครั้ง	ไทพวน
		2	2	3	4	2	4
1	ia	√	√	√	√	√	√
2	ia	-	-	√	√	-	√
3	ua	-	-	√	√	√	√
4	ai	√	√	-	√	-	√

1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

เสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยใหญ่ตองยีและเชียงตุงมีลักษณะเหมือนกัน คือมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง 6 ระดับเสียง ได้แก่ กลางระดับ (/ /, 33) ต่ำระดับ (/ ` /, 22) สูงระดับ (/ ' /, 44) สูงตก (/ ^ /, 42) ต่ำขึ้น (/ ˇ / 24) และกลางขึ้นตก (343) ตารางต่อไปนี้เป็นกรอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยใหญ่ที่ดัดแปลงมาจาก Gedney (1972)

ตารางที่ 10 แสดงระบบเสียงวรรณยุกต์ไทใหญ่

รูปพยางค์ พยัญชนะต้น	พยางค์เป็น			พยางค์ตาย	
	ไม่มีรูป	◌	◌̃	สระสั้น	สระยาว
กลุ่มที่ 1	24	22	33	44	22
กลุ่มที่ 2					
กลุ่มที่ 3					
กลุ่มที่ 4	34		42		

เสียงวรรณยุกต์และระดับเสียงในภาษาไทยใหญ่แสดงพร้อมอักษรไทยและตัวอย่างคำได้ดังในตาราง ตารางที่ 11 แสดงหน่วยเสียงและระดับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยใหญ่

ลำดับ	วรรณยุกต์	ระดับเสียง	ตัวอย่าง	คำแปล
1		33	ʔɔːj	ช้อย
2	`	22	piː	พี
			kɛːp	แกลป
3	ˊ	44	ʔók	อก
			pʰák	ฝัก
4	^	42	nāːm	น้ำ
			tôːŋ	ท้อง
			nôːk	นก
5	ˇ	24	ʔǎː	ฮา
			kʰǎː	ชา
5	-	343	nāː	นา

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยใหญ่แสดงอัตรลักษณ์ที่แตกต่างจากภาษาชาติพันธุ์ไทอื่น ซึ่งสามารถแสดงการเปรียบเทียบกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาชาติพันธุ์ไทอื่นๆ ได้ดังในตาราง

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยใหญ่ตองยีและภาษาชาติพันธุ์ไทอื่น ๆ

ลำดับ	พยัญชนะภาษาไทย	ไทใหญ่ตองยี	ไทใหญ่เชียงตุง	ไทยทองถิ่น	ไตดำ	ไตครั้ง	ไตพวน
		5	5	5	6	5	6
1	22	√	√	√	√	-	√
2	33	√	√	√	√	√	√
3	44	-	-	√	-	√	√
4	24	√	√	√	√	-	√
5	35	-	-	-	√	-	-
6	42	√	√	√	√	√	√
7	423	-	-	-	-	√	-
8	343	√	√	-	√	√	√

สรุปและอภิปรายผล

ระบบเสียงในภาษาไทยใหญ่แม่สอดหรือตองยีมีความเป็นอัตลักษณ์ นอกจากจะแตกต่างจากภาษาตระกูลไทอื่น ๆ ในภูมิภาคเหนือตอนล่างแล้ว ยังแตกต่างจากภาษาไทยใหญ่เชียงตุงซึ่งเป็นภาษาเดียวกัน สาเหตุของความแตกต่างของภาษาไทยใหญ่ทั้งสองถิ่นสามารถกล่าวได้ว่าน่าจะมาจากสาเหตุหลัก 3 ประการคือ 1) ที่มาของภาษาไทยใหญ่ทั้งสองถิ่นแตกต่างกัน คือในขณะที่ไทใหญ่ตองยีมาจากเมืองตองยีทางตอนใต้ของรัฐฉาน ไทใหญ่เชียงตุงมาจากเมืองเชียงตุงทางตะวันออกของรัฐฉาน 2) แหล่งของภาษาไทยใหญ่ทั้งสองถิ่นในประเทศไทยแตกต่างกัน คือในขณะที่ไทใหญ่ตองยีตั้งหลักแหล่งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง (อำเภอแม่สอด) ไทใหญ่เชียงตุงอยู่ในภาคเหนือตอนบน (จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และแพร่) และ 3) สังคมและวัฒนธรรมแวดล้อมแตกต่างกัน คือในขณะที่ไทใหญ่ตองยีตั้งบ้านเรือนปะปนกับชาวเมียนมาร์และกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่หลากหลาย อาทิ ไทใหญ่ ไทยทองถิ่น ลาวเวียง ยะไข่ ปะหล่อง ปะโอ และกะเหรี่ยง (นายอุดม ภาวินันท์, สัมภาษณ์, 27 มกราคม 2560 ; นายกิติมาศักดิ์ ศรีเดือน, สัมภาษณ์, 28 มกราคม 2560) ไทใหญ่เชียงตุงอยู่ท่ามกลางคนไทยทองถิ่น (ไทยเหนือ) ซึ่งมีภาษาพูดใกล้เคียงกัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “ภูมิปัญญาภาษาและการสืบสานภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทภาคเหนือตอนล่าง: กระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษาภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ในส่วนของมหาวิทยาลัยนเรศวร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

คณะพระสงฆ์ชาวไทใหญ่. (2557). **พจนานุกรมไทย-ไทใหญ่**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
 นันทรียา สาเอี่ยม. (2545). **ศัพท์น่ารู้ในภาษาไทยใหญ่**. นิตยสารไทย 5 (กรกฎาคม). เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 50-52.

- บรรจบ พันธุเมธา. (2522). **ไปสอบคำไทย**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พรรณีดา ชันรพท์. (2548). **การศึกษาคำประสมในภาษาไทยใหญ่**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ภาษาและวรรณกรรมล้านนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรณู วิชาศิลป์. (2546). **ภาษาไทยใหญ่ (ลี้กไต-กวมไต)**. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณมา จันทนาคม. (2526). **ลักษณะของภาษาไทยใหญ่ (ไตอ้อ) ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วีระพงศ์ มีสถาน. (2544). **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ ไทยใหญ่**. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภย์เรียนัฐชาติพันธุ์ไทในล้านนา. (2558). สืบค้นจาก www.sri.cmu.ac.th/~lelc/index.php/2015-11-18-16-02-19.
- สถาบันภาษา ศิลปะ และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2552). **พจนานุกรมภาษาไทยใหญ่-ไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติ 600 ปี พระญาติโลกราช / 85 ปี**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์. (2542). **ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไทใหญ่**. โครงการประวัติศาสตร์สังคม และวัฒนธรรมชนชาติไท สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2559). **อัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และการสืบสานภาษาชาติพันธุ์ไทภาคเหนือ ตอนล่าง**. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2560). **อัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และการสืบสานภาษาชาติพันธุ์ไทครึ่ง ภาคเหนือตอนล่าง**. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา ชมนาด อินทจามรรักษ์ และแก้วตา สาลีโกชนัน. (2560ก). **โครงการวิจัยภูมิปัญญา ทางภาษาและการสืบสานภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทภาคเหนือตอนล่าง: กระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษา ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น**. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]
- อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา อรทัย ชินอัครพงศ์ และอัจฉรา อึ้งตระกูล. (2560ข). **โครงการวิจัยภูมิปัญญาทาง ภาษาและการสืบสานภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทภาคเหนือตอนล่าง: กระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษา ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น**. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]
- Gedney, William J. (1972). A Checklist for Determining Tone in Tai Dialects. *Studies in Tai Linguistics in Honor of George L. Trager*, 423-437.